

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bečkerek, Obiljtjeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . 150 D Havonta . . . 25 D	

A spanyol puccskísérlet letörése.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Madrid, nov. 11.

Az anarchista puccskísérlet miatt a rendőrség ma erőves vizsgálatot indított. Eddig negyven letartóztatást fogantatottak. A letartóztatottak között van Demingo köztársasági párti exkpviseelő is.

Károlyi Mihály vagyonelkobzási pöre.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, nov. 11.

A Kuria ma kezdte meg a Károlyi vagyonelkobzási pör tárgyalását. Bizonyos részleteknél zárt tárgyalás lesz, amely esetleg több napig is eltart.

A pörben dr. Rác László előadó kuriai bíró ismertette a bűnügyi zárlat elrendelésének alapját.

Károlyi rendezte meg az általános munkássztrájkot a minden áron való békekötés kéréséért. Külföldön ellenséges kémekekkel érintkezett. Defetista és antimilitarista köröket anyagilag is támogatott és elősegítette bomlasztó munkájukat. Ellenséges nagyhatalmakkal tárgyalt, hogy a monarchia és Németország közötti szövetséges viszony felbontassék. Magyarországból az alkotmány megváltoztatásával köztársaságot akart létesíteni, sőt fogadást is ajánlott, hogy ennek első elnöke ő lesz. Megalkototta a köztársaságot.

A felsorolt cselekedeteivel felségsértést, hűtlenséget, lázadást, felségárulást, zendülést követett el, azonkívül vétkez a katonai szolgálat megsértése és a haderő elleni bűntettekben.

Szereplése eredményezte az októberi tömegmozgalmat, a hadsereg széttűlését, a népköztársaságot, amelyben mint államfő a hatalmat bitorolta és a kommunisták kezére átjászta a kormányzást.

A kommunista uralom alkonyán elmenekült és szökésében sem szűnt meg ártani hazájának. Fenntartotta összeköttetéseit a kommunistákkal, amiért Olaszországból és Csehországból kiutasították.

Mindezek alapján kéri a kincstár, Károlyi Mihály szabad vagyonának és az örökösödési hitbizományi résznek vagyoni kárterítésképpen az államra való átruházását.

A vagyon, amelyre az állam igényt tart, elsősorban Károlyi szabad vagyona, másodsorban a Károlyi György által 1874-ben alapított hitbizomány és az ugyancsak Károlyi György által, de Viktor ágában alapított hitbizomány.

Folyik a választási harc.

— A „Torontál” beogradí munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, nov. 11.

Bár a szkupstina a tegnapi nappal befejezte munkáját és az új nemzetgyűlés összeüléésig szünetel a parlamenti élet, mégis nagy élénkség volt észlelhető a politikai körökben. A képviselők, akik még nem utaztak el Beogradból, bejöttek a képviselői klubjukba, hogy megbeszéljék a választással kapcsolatos egyik-másik kérdést.

Folyamatban a kinevezések.

Az új kormány, ellentétben a Davidovity rezsimnek a tisztviselők felváltása körüli tétovázó rendszerével, gyors tempóban hozza meg az új tisztviselők kinevezéséről és a régi felváltásáról szóló rendelkezéseket. A főszolgabírák felcserélésére is már nagyban folynak a tárgyalások és bizonyos, hogy csak napok kérdése a kinevezések nyilvánosságra hozatala. A belügyminisztériumot ezen kérdésben főleg az az intenció vezeti, hogy a felmentettek helyébe a lehetőséghez képest a régi radikális-párti rezsim főszolgabírái kerüljenek.

Nyilatkozatháború.

Az utóbbi két napon egymást érték a kommünikék, amelyeket részint a szűkebb blokk, részint a hivatalos sajtóiroda adott ki. A kormány és az ellenzék polemikája főleg akörül összpontosul, hogy mi volt az oka a választási kormány alakulásának. A mai nap sem maradt nyilatkozat nélkül, amennyiben Davidovity és Korosec becsajították ki nyílt választ a sajtóiroda legutóbbi kommünikéjére.

Jovanovity Ljuba kísérletet tett, hogy a sajtóiroda útján téves megvilágításba hozza az utolsó kormány megbukásának és a parlamenti válságból való kibontakozás okát. A Pasity—Pribicevity-kormány megalakulásának valódi oka elsősorban az, hogy nem akarták a békés és őszinte megegyezéssel egyenjogu polgároká tenni a horvátokat és szlovéneket, másodsorban pedig meg akarták akadályozni a korrupcióról szóló törvény meghozatalát és a korrumpált egyéneknek a bíróságnak való kiadatását.

Jovanovity Ljuba — folytatja a nyilatkozat — mint a sajtóiroda kommünikéjének közléséből kitűnik, ugyancsak nem akarta a megegyezést, amit nemcsak azzal bizonyított be, hogy Pasity—Pribicevity választási kormányt javasolt a királynak, hanem azzal is, hogy a

radikális-klub legutóbbi ülésén a választási küzdelem eredményesebb lefolytatásáért együttes fellépést ajánlott.

A választások előkészületei.

Politikai körökben nagy érdeklődéssel kísérik az egyes pártok választási mozgalmait. Főleg aziránt folynak kérdezősködések, hogy a sok táborra szakadt politikusok milyen jelszóval indulnak a hevesnek ígérkező küzdelembe. A széles alapú blokk kiáltványának megjelenése óta kétségtelenné vált, hogy az ellenzéki tábor nagyrészenek jelszava az erőszak és a korrupció elleni harc lesz.

A független demokrata-párt félhitalos lapja a „Recs” legutóbbi számában részletesen foglalkozik ezzel a kérdéssel és többek között a következőket írja:

„Davidovityék, Korosecék és Spahoék első közös kiáltványa megmutatta, milyen jelszavakkal indul harena az ellenzék. Az egyik az, hogy a kormány élére a korrupció elleni küzdelem. Nézzük csak kik vannak a kormányban. Mindenekelőtt tekintsük a Pribicevity-csoportot és bíráljuk ezt meg. Azt véljük, nincsen az országban senki, aki azt hinné, hogy ez a kis tábor a korrupciót képviselné. A radikálisokra hasonlóképp vonatkozik ez a megállapítás, mert hisz a megvádolt politikusok közül egyik sincs a kormányban.

Pasity és Pribicevity kabinetje nem az erőszak, hanem a nemzeti érdekek kormányja, mely ezekkel sohasem fog kereskedni. Pasity és Pribicevity kormányja a rend, munka és törvény kifejezője. Ezzel szemben a Davidovity-féle k. u. k. kormány volt, mely mögött ott állottak az összes földalatti szervezetek kétes elemei, az országgal szemben ellenséges indulattal elteltlen.

Összeül a radikális-párt főbizottsága.

A radikális-párt különösen nagy előkészületeket tesz a választásokra és előzetesen meg óhajtja tárgyalni az egyes részletkérdéseket is. Emiatt szerdán délelőtt összeül a párt főbizottsága, hogy megbeszélje a teljes választási propaganda programot. Mivel Pasity állapotában javulás állott be, valószínű, hogy személyesen résztvesz a nagyfontosságú ülésen.

Új kabinetfőnökök.

A kormány a kereskedelmügyi minisztérium kabinetfőnökévé Mi-

lutinovity Vlasztimirt, postaügyi kabinetfőnökké Gyorgyevity Gyókat nevezte ki. Hasonló minőségben került a közoktatásügyi minisztériumhoz dr. Glavinity Milán. Az egészségügyi minisztériumba miniszterhelyettesé dr. Popovity Gerasint neveztek ki.

Végét járja az osztrak vasutas-sztrájk.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Bécs, nov. 11.

Délben kezdődtek meg a döntő tanácskozások a vasutasokkal. Az eredményről a három óraker összeülő parlamentnek jelentést tesznek.

A parlamentben Seypel bejelenti lemondását, de biztosra veszik, hogy újra megválasztják.

Valószínű, hogy a személyi tarifák huzonót százalékos emelésével fedezik a vasutasok bérkövetelését.

Németországot föl kell venni a Népszövetségbe.

A „Torontál” tudósítójának távirata

London, nov. 11.

A Lordmayor vacsoráján Baldwin beszédet mondott, amelyben nyilatkozott kormánya programjáról.

„A kormánynak az a meggyőződése, hogy a londoni egyezmény Németországot az európai béke tényezőjévé tette. Üdvözli azt a javaslatot, hogy Németország lépjen be a Népszövetségbe, úgy hogy megőrizze állami méltóságát. Reméli, hogy nem fogják a felvételt tovább halogatni.

Az orosz kérdéstről jelenleg korainak tartja még nyilatkozni.

Kommunistaösszeesküvést lepleztek le Budapesten.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, nov. 11.

A rendőrség nagyarányú kommunista összeesküvést leplezett le, amelynek szálai Magyarország vidéki városaiba vezetnek. Az irányítói a mozgalomnak azonban külföldön élnek. Állítólag a kormányzó ellen merényletet készültek elkövetni. A részleteket a rendőrség titkolja.

Az angol parlament egybehívása.

London, nov. 11.

A Reuter távirati ügynökség jelentése szerint a parlamentet december másodikára összehívták.

Csónakszerencsétlenség a Bégán.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 12.

A Beeskerek—Itebej között közlekedő személyszállító gőzhajó utasai megrendítő látványnak voltak a minap szemtanúi. Begaszvetidjuradj községnél a gőzös, mint ismeretes, nem szokott kikötni, hanem az utasokat csónakon viteti partra és hozatja fel a hajóra. Varga János novitebeji illetőségű hajós végezte ezt a teendőt. Ez alkalommal is a Begaszvetidjuradja való megérkezés után, lekötötte a gőzös oldaláról a csónakot és azzal partra evetett, hogy a hajóra szállítsa az ott várakozó utasokat. A két asszonyt baj nélkül felvette ladikjára és gyorsan visszaigyekezett a gőzhajóhoz. Már közel járt a célhoz, amikor az egyik asszony hirtelen felállt a csónakban. Ebben a pillanatban megbilint és felborult a csónak, melyből messzire kiestek a bennülők. Kosztity Danica, az egyik utas, aki nem tudott uszni, kétségbeesetten kapaszkodott a hajós vállába, míg Milicity Velinka tőle telhetőleg igyekezett magát fenntartani a víz felszínén.

A három ember borzalmas tusájának számos szemtanúja volt, akik a segélykiáltások lármájára megremülten siettek elő a kabinokból. A hajó alkalmazottai azonnal a veszélybe jutottak segítségére siettek. Fáradtságos munkával sikerült is a két asszonyt megmenteniük, Varga János azonban anélkül, hogy feltűnt volna a víz felszínén, elmerült.

A csendőrség utasítására keresik a holttestét, mindezekig azonban eredménytelenül.

A kereskedelmi alkalmazottak

iltakoztak a nyolc órai munkaidő meghosszabbítása ellen.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 12.

A kereskedelemügyi minisztérium rendelete alapján a beeskereki kereskedők és iparosok egyesülete új zárórendszerrel állapított meg, melyet a város vezetősége is megerősített. Az új üzleti záróra szerint a kereskedések kilenc, az élelmiszer üzletek pedig tíz óra hosszatt maradhatnak naponta nyitva.

A helybeli kereskedelmi alkalmazottak a munkaadók határozata ügyében értekezletet tartottak a Club-kávéházban, amelyen erőlesen tiltakoztak a nyolc órai munkaidő be nem tartása miatt. Határozati javaslatuk szerint az SHS állam a 8 órai munkaidő bevezetését egy nemzetközi konferencián kötelezőleg magára vállalta s így azt a gyakorlati életben is érvényre kell juttatnia. Együttal legenergiusabb tiltakozásokat fejezték ki amiatt, hogy egyesek még mindig elmulasztják a megállapított zárórendszer betartását és kérték a rendőrséget, hogy fokozottabb mértékben végezze az ellenőrzést.

Pentelei Molnár festőművész meghalt. Budapestről jelentik, hogy Pentelei Molnár János festőművész ma szívszélhűdésben meghalt.

HIREK

— november 12.

Alekszander király és Mária királyné Délserbiában. Tadanoveiból jelentik: A királyi pár ma délelőtt tíz órakor érkezett Tadanoveibe, ahonnan udvari kíséretével autón folytatta útját Kumanovón át Mladimagoricanevebe ahol megtekintette az 1912. évi hadállások helyszínét. A király, környezete előtt ismertette a szerb hadsereg mozdulatait és a döntő jelentőségű csata lefolyását. Utána a község templomában istentiszteleten vett részt a királyi pár, majd meglátogatta az elemi iskolát. A legjobb tanulóknak, egy Benkovity Milán nevű hadjártnak a király ezer dírt adományozott. Délben a felső vendégek autón Szkopljéba utaztak.

Házasság. Loch Jakab jószágfelügyelő leánya Irmuska és Heller Hugó mérnök (Budapest) folyó hó 11-én házasságot kötöttek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

Kinevezés. A belügyminisztérium Jasa Tomityra (Módosra) Serb Szevant nevezte ki főszolgabírónak. Grba Branislavot pedig állásától felmentette.

Halálozás. Beeskerek városának egyik legrégibb, köztisztelőben álló polgára, Schlesinger Jakab költözött el a napokban az élők sorából. Az öreg urat széles körökben ismerték és becsülték puritán jelleméért, kereskedői tisztességéért és megbízhatóságáért. Ez a közbeesülés temetése alkalmával is megnyilvánult, amelyen igen nagy számú közönség vett részt. Halálát kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja.

Olga Soloviova bajt-estélye. Az ünnepeit táncművésznő, akinek minden fellépést a külföldön siker és ünneplés kíséri, Olga Soloviova, szombat este lép föl egyetlen egy estélyen a színházban. A táncművésznő értékét nem mi határozzuk meg, miután egy már beérkezett művésztől van szó, aki nemcsak utazó táncosnő, hanem egyúttal alkotóművész is. Művészetéhez megvan minden kelléke, kiváló zenei érzéke, nagyszerű ritmusérzéke, nagy intellektuális ereje, kiváló kifejező képessége. Bájos szépségét nagynevű európai festőművészek örökítették meg és arcképét előkelő folyóiratok adták ki oldalas nagyságban. Hogy mi a külföldi nagy műkritikusok véleménye, arról álljon itt a L'Epoca római lap 1923 január 15-iki kritikája: „A bájos, fiatal és máris nagynevű művésznő Olga Soloviova táncolt tegnap este. A rózsatáncban és haldokló hatyuban bontakozott ki teljesen nagy temperamentuma, alkotó művészsége. Előkelő, nagy művészetet láttunk, amelyhez mérhető díszretek nem mondhatunk emberi szavakkal”. A párisi Le Figaro a legelőkelőbb francia lapok egyike 1924 február 18-ikán azt írja: „Egy valódi nagy szláv lélek szállt felénk orosz táncából, amelyekben mély melancholia, szenvedélyes elmerültség és tomboló öröm váltakoztak egymással”.

Olga Soloviova egyetlen táncestélyére jegyek előjegyezhetők Mangold L. könyvkereskedésében.

Eljegyzés. Kartye Laura kereskedő és Csues János kereskedő Velikibeeskerek, jegyesek.

Meghalt egy beeskereki születésű osztrák író. A „Neue Freie Presse” írja, hogy néhai Zednik Viktor von Zeldegg tábornok leánya Gabriella hatvanéves korában Wienben elhunyt. Az elhalt beeskereki születésű. Közismert és kedvelt osztrák író volt. Novellái és essay-i rendkívül olvasottak.

A budapesti vasesztergályos háborús vége. Budapestről jelentik: A szociáldemokrata-pártból kivált háromezer vasesztergályos harca azzal fejeződött be, hogy a disszidensek megalakították a keresztény nemzeti szociáldemokrata-pártot és a Runtez-utcaiban vasárnap felavatták új otthonukat.

Király Pál futóbajnok megőrült. Budapestről jelentik, hogy az éjszaka folyamán a rendőrök lefogták az Erzsébet-körúton egy meztelelni szaladó embert. A személyazonosság megállapításánál kitént, hogy a szerencsétlen ember Király Pál futóbajnok, aki megzavarodott.

Sztrájkra készülnek a berlini városi vasut alkalmazottai. Berlinből jelentik, hogy a városi vasut alkalmazottai elhatározták, hogy sztrájkot kezdenek. Az igazgatóság azonban kijelentette, hogy a sztrájkolókot elbocsátja. A tárgyalások a munkások és az igazgatóság között megindultak.

A Nestlé-pályázat beeskereki nyertesei. A Nestlé-gyár, mint ismeretes, az év elején pályázatot írt ki a csokoládéhoz mellékelt képek összegyűjtésére és a nyertesek számára öt értékes zsebórát tűzött ki jutalmul. Érdekes, hogy az öt pályadíj közül négyet olyanok nyertek meg, akik a Radanov és Delfel cégnél vásárolták állandóan a csokoládét. A nyertesek a következők: Özv. Sztaniszlavljenné, Takovszka utca 907. Murbach Kató Hazalimalom, Baso Mili köztisztviselő és Mihajlovity Milán IV. oszt. gimn. tanuló. A nyeremények a Radanov és Delfel-cég kirakatában közszemlére vannak kitéve.

A Lakók Szövetségének új helyisége. A Lakók Szövetsége hivatalos helyiségét áthelyezte a Karadjordjev (Vásár) téren lévő „Tri Szeljaka” című vendéglőbe. Az információs iroda minden este öt órától hét óráig működik. Befizetéseket és beiratkozásokat ugyanott lehet eszközölni.

Tűz. Tegnap este fél tíz óra tájban tűzet jelzett a toronyőr. A tűz a Car Dusanova (Váraljai) utcában Lakatus Alekszander fűszerüzletében ütött ki. A kivonult tűzoltóság hamarosan eloltotta, úgy hogy a tulajdonos csak jelentéktelen kárt szenvedett.

Megindul Ausztriában a vasúti forgalom. Bécsből jelentik, hogy a Presse szerint a forgalom szerdán éjjel meg fog indulni. A feltorlódott szállítványok miatt az állomások zsúfolva vannak. A sínek felszabadítása napokig fog tartani.

A legbiztosabb óvszer tifuszbetegségek ellen Rohitschi ásványvíz. Kapható csak egész láca vételnél, a 25 üveg, a Rohitschi-víz bánáti főlerakatánál, Srpsko Trgovacsko D. D.-nál Veliki Beeskerekben.

Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál, Veliki Beeskerek. Telefon 329.

* Dimovity tea, rum és kávé a legjobb. Kapható Velikibeeskerekben Vlainity és Todorovity, Pancsevón Bratva Teodorovity fűszer- és csemegekereskedésekben.

Anatole France — Németországért. Azok a visszaemlékezések, amelyek Anatole France halála után fölélednek jóbarátaiban és egykori ellenfeleiben, még mindig élénken foglalkoztatják a közvéleményt. Most Franczenak Németországhoz való viszonyát eleveníti fel egy német lap és néhány igen érdekes adattal világítja meg a nagy francia író és filozófus gondolkodásmódját. Amikor Wilson Franciaországba érkezett a béketárgyalásokra, France a békeapostolt és a Népszövetség megteremtőjét köszöntötte benne, de cikkét a francia nacionalisták sohasem bocsátották meg. Írásában ugyanis a diplomáciai tárgyalások nyilvánosságát követelte s szövege azt írta benne, hogy nem szeretné, ha egy szabad nép katonáiba, a határon túl, a szabadságot belefojtának. Poincaré Ruhr akcióját nyíltan megbélyegezte. 1921-ben pedig, amikor Németországban járt, szemben a párisi lapok olyan híreszteléseivel, hogy Németországban nincs nyomor, a Figaróban cikket írt, amely sötét színekkel ecsetelte Németország szenvedéseit. Jellemző különben az az ítélete, amelyet még 1912-ben fejtett ki Európa háborús szándékáról. A franciák — mondotta — Európának legszörnyűbb népe. Az angolok nem szeretik a háborút, ők legföljebb csak országukat védik, a németek felfuvalkodottak és pillanatnyilag veszélyt jelentenek, mert azt hiszik, hogy a háború által veszedelmes képet ölthetnek. A franciák azonban azért borzasztóak, mert valóságosan naiv és hisztérikus hittel csüngnek a háborún, ők a háborút magáért a háborúért szeretik.

* Vasárnap, november hó 16-án vendéget a „Szrpszka Kruna” tánctermében. A tánckurzus december hó 1-én veszi kezdetét. Tisztelettel Butor Károly, táncatanár.

FICHTOLIN

az egyedüli legjobb fertőtlenítő és levegő javító betegszobák, mozik, kávéházak, iskolatermek, irodák részére. A legjobb szer fenyőfűrdő készítésére. Egyedüli elárúsító

SZEGÖNÉ HALMOS ILONA

gyógyszertára a Koronához, Veliki beeskerek. 2006 Telefon 288

Egy pénzbeszedői állás

1924 november 17-től betöltendő. Ajánlatok november 16-ig a velikibeeskereki temetkezési egylet irodájában Huszár István igazgató urhoz benyújtandók. 2249

Beocsini portlandcement

főlerakata és képviselete legolcsóbb árakkal 2246

Özv. Guttmann Jakabné és Fiai cég.

MÉS Z vagonnál és kevesebbnél, legolcsóbb árban.

Bu

két szeres szére kiad

Cin

Egy hal

mosdó

E

Dukes

A csillagos ég vendége.

Megjelenik az Encke-üstökös.

A csillagos égnek közelünkben érdekes vendége lesz november hónapban az Encke üstökösben. Nagyságra ugyan nem feltűnő ez égitest, de sajátlagos tulajdonságai miatt a csillagászok különösebb figyelemmel kísérik. A jobb műszerekkel rendelkező megfigyelők a XIX. század elején számosabb üstököszt fedeztek fel s a marseillei csillagvizsgáló igazgatója Thulis is ezidőtájt az intézet portásának Pons-nak is adott egy kisebb távcsövet, hogy mint a kapu előtt ácsorgó janitor, keressen ő is üstököszt. Thulis direktor neve ma alig ismeretes, de az ügyes portás még ma is közismert a csillagászatban, mert ő maga 30 üstököszt fedezett fel, köztük a most visszatérő Encke-féle is.

Pons üstökösének pályáját Encke számította ki s egyben kimutatta, hogy ez az 1918-ban felfedezett üstökös azonos az 1805. és az 1795. ikével, amelynek visszatérő keringési ideje 3 és egyharmad év. E felfedezést Encke volt főnöke Lindenau, a század legrészebb csillagászati eredményének nevezte.

Ez az üstökös tehát arról híres, hogy az eddig számba vett, körülbelül ezer üstökös között az ő keringési ideje a legrövidebb; sőt azt is megállapították, hogy minden visszatérése 1/3-ed nappal rövidül, tehát egyik bizonyítékát szolgáltatja a most annyira vitatott feltevés valószínűsége mellett, miszerint a világot ellenálló közeg tölti be.

Encke üstökösét ezidőben van Biesbrock tanár figyelte meg a Yerkes-observatóriumon Chikágó mellett a föld legnagyobb távcsövén, augusztus elején. Akkor tizenhatodrangú volt s a Bika csillagzat Pejádok (fiastyuk) csoportjától északnyugatra volt látható, most pedig L. Matkiewicz pulkovai (Szt. Pétervár mellett) csillagász számítása szerint a Virgóban (szűz) látszik s kisebb távcsövel is megfigyelhető. Ez üstökösnek idővel sorsa az lesz fogó keringési ideje következtében, mint számos más alig észrevehető üstökösnek, hogy a Napba fog zuhanni.

Az üstökösök a világtér kóbor testei, amelyek sötétben száguldoznak mérhetetlen pályáikon, mert saját fényük nincs s azért is tűnnek el oly hamar, ha nem világítja meg azokat a nap. Évente átlag 10 új üstököszt figyelnek meg az observatóriumokon. Jöhetnek bármikor, nem tudhatjuk mikor s így nem csodálhatjuk a régiak ijedelmét hirtelen megjelenésükön. A modern ember már nem igen hisz az üstökösök baljóslatu szerepében, de hogy Attila hadai, amidőn 451-ben — a 76. éven kint ismétlődő Halley-féle üstökös évében — Aatiussal megvívta az első világháborút, hasonlóképp gondolkodtak-e, nem igen hihető.

Visszásságok a nyugdíjas tisztviselők drágasági pótléka körül.

A régebbi nyugdíjasok többet kapnak, mint az új törvény alapján nyugdíjazottak. — Amikor a szolgák illetménye egyenlő a tisztviselőkével.

— 'A Torontól' tudósítójától. —

Beeskerek, nov. 12.

Régóta kísértő kérdés a tisztviselők fizetésrendezése, melynél a közalkalmazottak szempontjából csak egy fontosabb probléma létezik s ez a nyugdíj ügye. Régebben, ha a keves fizetés miatt panaszra nyílt a szájuk egyik-másik hivatalnoknak, hamarosan lehurrogták, hogy mit törni gondok a fejét, amikor öreg napjait biztosítva látja, hisz az állam, a köz fog gondoskodni mindennapi kenyeréről mindaddig, amíg itt nem hagyja ezt az árnyékvilágot. Voltak takarékosak és szerények, akik ceruzát vettek kezükbe és a jövőről festettek szép és rózsás képet, házat veszünk — mondogatták. Árnyas kerttel övezett családi fészket és egy kis szőlőt, hogy saját termésű borunkkal koronázhatassuk ebédünket. Vagy pár holdas gazdaságot létesítünk és a nyugodtság esendes, örömteljes napjaival aranyozzuk be életünk hátralévő napjait.

Hová lettek ezek az álmok, ezek a sokszor valóra vált színes elképzelések, elvesztek, elmerültek a ma sivárságában. kilátástalanságában és helyükben a felszinen hagyták a gond, a bizonytalanság sötét fenyegetően kavargó ösvényét.

A nyugdíjkérdéssel hosszas huzavona után az illetékes faktorok is érdemlegesen kezdték foglalkozni és a minisztertanács október 18-án tartott ülésén kormányrendeletileg is szabályozta a nyugdíjas tisztviselők és tisztviselőknél drágasági pótlékait, mely hivatva volna a nyugdíjazottakat a mindennapi élet nagyobb gondjaitól mentesíteni. Alig néhány hete, hogy a kormányrendelet életbelépett, visszásságai azonban máris szembeötlők. A gyakorlati életben nem váltak be teljesen a rendelkezések és egyes vonatkozásban egyenesen sérelmesek a régebben nyugdíjazott közalkalmazottakra.

A nyugdíjasok drágasági pótlékáról szóló kormányhatározat hetedik szakasza értelmében a polgári és katonai nyugdíjas tisztviselők és tisztviselőknél, ugyancsak az állami alkalmazottak részére, akik az új tisztviselői törvény életbelépetése után nyugdíjazottak, ezen törvényben megállapított fizetés alapján, a drágasági személyi pótlék nagysága ugyanolyan százalékosan állapítatik meg, mint amilyen százalékosan a nyugdíjat határozták meg. Az ily módon megállapított drágasági pótlék azonban nem lehet kevesebb, mint az első osztályba sorozottaknál 500, a másodikba 500, a harmadikba osztott nyugdíjasoknál pedig 450 dinár.

Ugyanezen kormányrendelet harmadik szakasza azon tisztviselők és alkalmazottak drágasági személyi pótlékairól rendelkezik, akiket az új tisztviselői törvény életbelépetése előtt nyugdíjaztak. Ezekre nézve a következőképpen szabályozták az illetményeket:

Husz évi szolgálat után jár az első osztályba sorozottak részére

2999 dinárig terjedő nyugdíj után	900 dinár
3000—4999 " " "	1000 " "
5000—6999 " " "	1200 " "
7000 dinárt. feljebb " " "	1400 " "

A második osztályba sorolt nyugdíjasoknak ugyanezen kules szerint 800, 900, 1000 és 1200 dinárt állapítottak meg, míg a harmadik csoportba tartozók részére 700, 800, 900 és 1000

2999 dinárig terjedő nyugdíj után	1200 dinár
3000 4999 " " "	1400 " "
5000—6999 " " "	1600 " "
7000 dinárt. feljebb " " "	1800 " "

A második osztályba sorozott nyugdíjasoknak a fentebb ismertett kules szerint 1000, 1200, 1400 és 1600 dinár, a harmadik csoportbelieknek pedig 900, 1000, 1200 és 1400 dinárt jár.

Az alkalmazottak és szolgák javadalma az első csoportban 500, a másodikban 450, a harmadikban 400 dinár.

A kormányrendelet méltányos és emberies intenciói dacára is azonban egyoldaluvá és így a cél szempontjából illuzóriussá válik az idézett hetedik szakasz által, mely szerint az új tisztviselői törvény meghozatala után nyugdíjazott tisztviselők mindössze csekély összegű drágasági személyi pótlékokat kaphatnak, míg az annak életbelépetése előtt nyugdíjazott közhivatalnokok lényegesen magasabb illetményeket követelhetnek. A gyakorlati életből vett példákkal bizonyíthatjuk a rendelet hibáit, sérelmes intézkedéseit.

Egy tisztviselő például, akit ti-

dinár külön illetményt szabtak meg.

Husz éven felüli szolgálat után a következő kules szerint ítéltek meg a drágasági személyi pótlékokat:

zennyole évi szolgálatnál nyugdíjaztak 1923 október hó 1-én és pedig az új tisztviselői törvényben biztosított fizetés alapján, az a minisztertanács határozat hetedik szakasza szerint a drágasági személyi pótlékból csak a nyugdíjazásnál alapul szolgáló százalék után esedékes összeget kapja Számokban kifejezve ötezer dinár évi nyugdíj után havi 448 dinár, illetve ötszáz dinár minimális pótlékok igényelhet, mely a nyugdíj összegével együtt havi 870—890 dinárig rug — a legjobb esetben.

A legjellemzőbb a rendeletre az, hogy a nyugdíjas szolgáknak is ugyanannyi pótlék jár, mint a tizennyole évi szolgálatnál rendelkező tisztviselőknél, csak azért, mert az új törvény alapján helyezték őket nyugdíjba. A tovább folytatott szorgalmas munkaért tehát négy-öt száz dinárral kevesebb nyugdíjat kapnak havonta, mint azok, akik már korábban elhagyták állásukat és kérték nyugdíjazásukat.

Sport

Jugoszlávia—Obility 6:1 (2:0).
Bíró: Podgradszki. Az Obility vezetőségének sikerült a Jugoszláviát még egy napra Beeskerekre lekötöni. A mérkőzés szépsége nem állt azon a nivón, mint a vasárnapi mérkőzés. Az iram hevesebb volt mint előttevaló nap. A Jugoszlávia csapatában ezúttal hiányzott Ljubolratity, kinek helyét Jovanovity töltötte be, de rosszul Jovnovity a közönséggel szemben elvesztette a szimpátiát állandó protestálásával. Kitünt Ivkovity bal bekk. A kapuban megint Petkovity állott, kinek ma sokkal nehezebb dolga volt, mint előtte való nap.

Az Obility időnkint méltó ellenfele volt a Jugoszláviának s az első félidő utolsó 20. percében állandó fölényben is volt. De sok jó helyzetet Maletity rontott el állandó offszeid állásával. A csapatban kitünt Nedity kitünő játéka. Azonkívül Gavrilov és Kolarov.

A Zorana Moity-serleg döntője: Szlávia—Schwäbische 1:0.

TÖZSDE

November 11.

Beograd. (Zárlat.) Páris 368, London 323, Milánó 301-50, Newyork 69-50, Genf 1345-50, Prága 207-75, Wien 986, Budapest 935, Bukarest 3875, Bruxelles 338, Amsterdam 28, Berlin 1660.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 123 és fél, Budapest 69 és háromnyolcad, Newyork 519, Milánó 2242 és fél, Prága 1543, Wien 7310, Varsó 99 és háromnegyed, Szófia 375, Bukarest 290, Beograd 750, London 2400 és egy nyolcad, Páris 2740.

Budapest. (Zárlat.) Beograd 1071—1077, dinár 1051—1072, Bukarest 412—416, London 345—357, Milánó 3218—3238, Newyork 76480—75030, Páris 3490—3970, Prága 2219—2231, Bécs 10510—10570.

Izvrš. broj 808/1924. 2250

Objava dražbe.

Potpisani sudski izvršitelj u smislu §-a 102. zak. članka 60. iz 1881. objavljuje, da će se usled odluke srezkog suda u Velikom Beeskereku broj 1373/2/924. u korist firme Julius Daun iz Velikog Beeskereka radi namirenja 5196 dinara i pripadaka na zaplenjene i na 7000 dinara procenjene 20 m žita, koje se nalaze u Srpskom Itebeju u mlinu tuženoga, javna dražba održati, te radi sprovanjanja te prodaje zakazuje dan za 3 decembra 1924. godine u 10 sata pre podne u gore označenom lokalu. Veliki Beeskerek, 6. nov. 1924. god. Kiš, sudski izvršitelj.

Tanulóányokat

felvesz helybeli nagyobb iparvállalat. Cim a kiadóhivatalban. 2179

Butorozott szoba

1905 két szerényebb igényű fiatalember részére kiadó, esetleg teljes ellátással is. Cim a kiadóhivatalban.

Egy hálószoba, egy márvány-mozdó és egy szalongszék.

eladó.

Dukesz, Zadrusna Banka.

Beográdi egyetemen kitünően vizsgázott tanár gimnáziumi tanulóknak (szerbül és magyarul)

ÓRAKAT AD.

Előkészít magánvizsgára is.

OBERTHÜR, Szlovenacska (Nádor) utca 1 sz. (Messinger mellett).

Zsák-, zsinag-, ponyva-,
kötélárak, halászlai cikkek, gúrtnik, karpitos cikkek, jutárhessziáknak olcsó beszerzési forrása.

ZSÁKKÖLCSÖNZŐ.

LEH ÉS EPSTEIN NOVÁSZAD,
Temesvári utca 9 2698

Irodahelyiségnek
alkalmas
butorozott szoba
kerestetik. 2240

Cím a kiadóhivataiban.

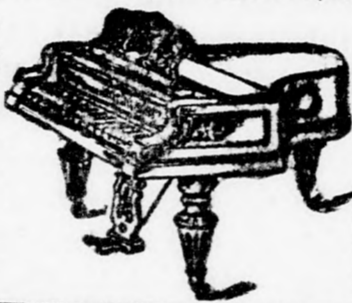
Dajcei karbid és marónátron!
25/50 és 15/25 mm karbid 50 és 100 kg-os hordókban,
128% marónátron (zsirszóda) és **100%** kis darabokban állandóan raktáron

Gyári lerakat, gyári árak!

Özv. Guttman Jakabné és Fiainál.

ZONGORA rövidrevágást, ujjonnan átpolitirozást, bőrozést, ujtőkét (ha a hangolás nem tart), esetleg új klaviaturát jóállás mellett vállalom. Mindennemű hangszerek javítását szakszerűen és lelkiismeretesen eszközölöm. Speciális, finom hegedűk, violák, gordonkák, csellók, bőgők, gitárok, mandolinák stb. készítése műterme. Garantiált kvint-tiszta kihuzott húrok!

TÓTH ANDRÁS hangszerkészítő műterme Veliki Becskerek Szvetozara Markovitya u. (a betegséggyógyzóval szemben)

Sibován 180 holdas birtok
vetéssel és épületekkel együtt
egy vagy több évre bérbeadó.

Érdeklődni lehet
Stefánovics György földbirtokosnál, Kanak. 2241

Szerb-német
gépirónó
felvétetik
Székely Testvérek
gabona oégnél. 2218

Alig használt
176. sz. „Meteor” fekete kokszkályha
1200.— Din eladó.

Közelebbit: **DEUTSCH MÁRTON** fűszer-, csemegekereskedés, Zsitni trg.
Telefon 86 sz. 2227

Torontáli Mezőgazdasági Gépipar, Vas- és Fémöntőde R.-T. Vel. Becskerek

Vámház-állomással szemben, Mileticeva (Temesvári) utca.

Telefon
51.

Modern vas- és fémöntőde:

Készít vas- és fémöntvényt rajz vagy modell után bármely sulyig.

Nagy gépjavitó-műhely:

Mezőgazdasági és ipari gépeket szakszerűen javít, vagy átalakít. Huzatos lokomobilok magánjárókká való átalakítása. - Gyárt ipari és mezőgazdasági gépeket, szivattyukat stb. stb.

Raktáron:

Szivattyúk, kukoricamorzsolók, szij-tárcsák, darálók, csapagyak, szalma-rázó tengelyek, konzolok, transmisz-sziók, rézkenőszelencék s olajok, Gál- és Ewart-láncok, magánjárókhoz öntvények, különféle téglagyári berendezési tárgyak.

Telefonszám 21. Alapított 1846.

Pleitz Fer. Pál Könyvnyomdája
Veliki Becskerek, Mileticeva (Zapoliva) u. 2. sz.

Nyomatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomatványraktár. Tömöntőde. Könyvkötészet. Ruggyantabélyegzőgyártás.